

ASPECTE MEDICO-BIOETICE ALE AFECȚIUNILOR ENDOCRINE ÎN CONDIȚIILE PANDEMIEI COVID-19

Sergiu Cerchez

Conducător științific: Vitalie Ojovanu

Catedra de filosofie și bioetică, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Pandemia COVID-19 a avut repercusiuni negative asupra populației cu maladii endocrine, agravându-i starea de sănătate și chiar provocând afecțiuni precum diabetul zaharat de tip 2. Situația creată a impulsionat declanșarea studiilor inderdisciplinare de amploare, axându-se și pe rolul bioeticii, fapt destul de important în atare condiții. **Scopul lucrării.** Relevarea reperelor bioetice specifice medicației afecțiunilor endocrine în condițiile pandemiei COVID-19. **Material și metode.** S-au selectat articole relevante, utilizându-se baza de date PubMed și Google Scholar, publicate în perioada 2020-2023, aplicând termenii de căutare: „coronavirus”, „COVID-19”, „tratament endocrin”, „bioetică” ș.a. Au fost utilizate metodele: bioetică, analitică și sociologică. **Rezultate.** Explorarea datelor din sursele selectate și analiza unor evenimente medicale din clinici, derulate în prezența autorului în timpul pandemiei, a conturat importanța aplicativă a bioeticii. Medicul endocrinolog s-a plasat într-o poziție dificilă, fiind lipsit de comunicarea directă cu pacientul. A scăzut numărul consultațiilor și prin telefon. În rezultat s-au agravat bolile endocrine existente, a crescut morbiditatea diabetului, tiroiditelor ș.a. S-a accentuat necesitatea de a pune în valoare repere importante ale bioeticii. **Concluzii.** 1. Condițiile generate de pandemia COVID-19 au actualizat importanța potențialului teoretico-aplicativ al bioeticii. 2. Cele mai importante subiecte bioetice, specifice medicației endocrine, s-au dovedit a fi: relația medic-pacient, vulnerabilitatea, integritatea terapeutică. **Cuvinte-cheie:** bioetică, medicină, afecțiuni endocrine, pandemie COVID-19.

MEDICO-BIOETHICAL ASPECTS OF ENDOCRINE DISEASES UNDER THE CONDITIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC

Sergiu Cerchez

Scientific adviser: Vitalie Ojovanu

Department of Philosophy and Bioethics, Nicolae Testemițanu University.

Background. The COVID-19 pandemic has had a negative impact on the population with endocrine diseases, worsening their health and even causing conditions such as type 2 diabetes. The situation created has triggered the start of large-scale interdisciplinary studies, also focusing on the role of bioethics, which is quite important in such circumstances. **Objective of the study.** Revealing bioethical milestones specific to the medication of endocrine disorders in the context of the COVID-19 pandemic. **Material and methods.** Relevant articles were selected using the PubMed and Google Scholar databases, published between 2020-2023, applying the search terms: „coronavirus”, „COVID-19”, „endocrine treatment”, „bioethics”, etc. The following methods were used: bioethical, analytical, and sociological. **Results.** Exploration of data from selected sources and analysis of medical events in clinics, carried out in the author’s presence during the pandemic, outlined the applied importance of bioethics. The endocrinologist placed himself in a difficult position, lacking direct communication with the patient. The number of consultations by telephone also decreased. As a result, existing endocrine pathologies have worsened; the morbidity of diabetes, thyroiditis, etc. has increased. The need to highlight important bioethical milestones was stressed. **Conclusion.** 1. The conditions generated by the COVID-19 pandemic have updated the importance of the theoretical-applicative potential of bioethics. 2. The most important bioethical issues, specific to endocrine medication, have been found to be: the doctor-patient relationship, vulnerability, therapeutic integrity. **Keywords:** bioethics, medicine, endocrine disorders, COVID-19 pandemic.

* Studiu realizat cu suportul proiectului 20.80009.8007.36 „Abordarea interdisciplinară bioetico-socio-medicală a contingentului vulnerabil de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare” din cadrul Programului de Stat (2020-2023), conducător de proiect: Vitalie Ojovan, dr. hab. filos., conf. univ., șef catedră, Catedra de filosofie și bioetică, autoritatea contractantă: Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.